

מכתבים למערכת הארץ

סכנה בפיתה

בתגובה על "זו לא סתם חיטה. זה הישג מדעי שעוד עשוי לבשר על סוף עידן החקלאות", מאת רונית ורד ("הארץ", 5.7)

בספרה "Artificial Unintelligence" טבעה הפרופ' מרדית ברור סארד את המונח "טכנושוביניזם", האמונה שטכנולוגיה היא הפתרון לכל בעיה. נראה, כי המרואיינים בכתבה של רונית ורד אוחזים באמון נות דומות. הם חולמים לגדל חיטה בחללים סגורים, בלא גישה לאור השמש, ופונים למדינות במזרח התיכון בתקווה שהטכנולוגיה שהם מפתחים תיהפך לרלוונטית.

אלא שהמחקרים העדכניים בתחום מעריכים, שבמקרה האופטימלי ביותר הפקת קילוגרם קמח חיטה תדרוש כ-500 קילוואט שעה (קוט"ש) של חשמל. באותה כמות אנרגיה ניתן לנסוע יותר מ-3,000 קילומטר ברכב חשמלי סטנדרטי. השוואה נוספת: כיום בגרמניה, ייצור קוט"ש חשמל גורם לפליטת גזי חממה שוות ערך ל-0.4 קילוגרם פחמן דו-חמצני. כלומר, ייצור ק"ג קמח בחווה העתידנית בברלין שווה ערך לפליטת 200 ק"ג פחמן דו-חמצני לאטמוספירה. כל זאת בעבור חבילת קמח. ההיאחוות בפתרונות קסם טכנולוגיים גורם ליוזמים לחפש שלל שיטות לייצור מערכות הגידול, בשעה שהפתרון הברור עולה לנגד עינינו בכל בוקר: שימוש ישיר באור השמש. אכן, אפשר לדמיין מצב שבו האקלים ייהפך לעוין עד כדי כך, שלא נוכל לגדל מזון בלא בקרת אקלים אינטנסיבית, אם כי עדיין לא ברור מדוע נרצה לוותר על השימוש באור השמש. עם זאת חשוב לשים לב לכך, שכיום במערכת האנרגיה הקיימת בעולם – ובוודאי במדינות המפרץ הפרסי – גידול חקלאי באמצעות תאורה מלאכותית תורם לפליטת גזי חממה ומחריף את משבר האקלים.

הפיתה שהוצגה בכתבה איננה הפתרון למשבר האקלים. למעשה, הלוך המחשבה שגורם לנו להיתלות בה כפתרון רק תורם למשבר האקלים. זאת איננה הפיתה של העתיד. זאת הפיתה שעוד תגרום לכך שלכולנו ולכל החיים על כדור הארץ לא יהיה עתיד ראוי למחיה.

ד"ר דויד קצין, האוניברסיטה ומכון המחקר בווחנינגן, הולנד